

ΕΛΛΗΝΙΚΗ
ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ
ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ

ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ: Διατμηματικό Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών στη
Διοίκηση Επιχειρήσεων

ΕΞΕΙΔΙΚΕΥΣΗ: Διοίκηση και Οικονομική Διαχείριση Μονάδων Παροχής
Υπηρεσιών Υγείας

ΜΑΘΗΜΑ: Οικονομικά της Υγείας

ΕΞΑΜΗΝΟ: Γ'

ΑΚΑΔΗΜΑΪΚΟ ΕΤΟΣ: 2014-2015

ΔΙΔΑΣΚΩΝ: Βασίλειος Αλετράς, Αν. Καθηγητής

ΑΝΑΛΥΤΙΚΟ ΠΕΡΙΓΡΑΜΜΑ (SYLLABUS) ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

Συνοπτική Περιγραφή Περιεχομένου:

Στο μάθημα αυτό διδάσκονται οι οικονομικές αρχές και μέθοδοι στον χώρο της Υγείας και έτσι παρέχονται οι απαραίτητες ακαδημαϊκές γνώσεις και πρακτικές δεξιότητες σε στελέχη που εργάζονται ή θα εργαστούν στο Υπουργείο Υγείας, στις ΔΥΠε, στα νοσοκομεία και αλλού (λ.χ. σε φαρμακευτικές εταιρίες). Καταρχήν, παρουσιάζεται το πρόβλημα της στενότητας των διαθέσιμων πόρων για την υγεία και ο ρόλος της Οικονομικής Επιστήμης στην ορθολογική κατανομή αυτών. Κατόπιν, εξετάζονται τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά του αγαθού «φροντίδα υγείας» που διαφοροποιούν τη συγκεκριμένη αγορά από τις αγορές άλλων αγαθών και καθιστούν επιτακτική την κρατική παρέμβαση. Στη συνέχεια οι σπουδαστές θα εξοικειωθούν με ποικίλες μεθόδους, που εφαρμόζονται διεθνώς προκειμένου να αυξηθεί η αποδοτικότητα, αποτελεσματικότητα και ισότητα στην παροχή υπηρεσιών υγείας. Τέτοιες μέθοδοι είναι, μεταξύ άλλων, η γενικότερη χρηματοδότηση των συστημάτων υγείας, ο τρόπος αποζημίωσης των νοσοκομείων και του ιατρικού σώματος, ο προγραμματισμός του υγειονομικού προσωπικού, η εκτίμηση της αποδοτικότητας των νοσοκομείων, η οικονομική αξιολόγηση ιατρικών πράξεων και προγραμμάτων υγείας και ο μηχανισμός καθορισμού προτεραιοτήτων. Επίσης, θα προσεγγιστεί το πρόβλημα που αφορά στις λίστες αναμονής στα νοσοκομεία και θα προταθούν τρόποι αντιμετώπισής του.

Προσδοκώμενα Αποτελέσματα:

Μετά το πέρας των παραδόσεων οι σπουδαστές θα:

- είναι σε θέση να κρίνουν και να συνθέτουν βιβλιογραφικές πηγές, ώστε να μπορούν από μόνοι τους μελλοντικά να πραγματοποιούν έγκυρες επιστημονικές μελέτες ή απλώς να εμβαθύνουν σε οποιοδήποτε θέμα τους ενδιαφέρει
- μπορούν να επιχειρηματολογούν σε ζητήματα άσκησης πολιτικής υγείας, βασιζόμενοι τόσο σε θεωρητικές αρχές, όσο και σε ευρήματα εμπειρικών μελετών
- είναι ενήμεροι των στατιστικών και λοιπών στοιχείων που αφορούν στον τομέα της υγείας στην Ελλάδα και το εξωτερικό
- ξέρουν τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά του αγαθού «φροντίδα υγείας», τα οποία δημιουργούν προβλήματα στον τομέα υγείας, η ιδιοσυγκρασία των οποίων συνεπάγεται έναν ιδιαίτερο τρόπο προσέγγισης από τους φορείς άσκησης πολιτικής υγείας
- μπορούν να αντιμετωπίσουν αποτελεσματικά προβλήματα που αντιμετωπίζουν τα σύγχρονα συστήματα υγείας, όπως οι λίστες αναμονής στα νοσοκομεία
- είναι γνώστες των προσεγγίσεων αλλά και των προβλημάτων που αφορούν στην ανάπτυξη του υγειονομικού δυναμικού
- μπορούν να αξιολογούν την εγκυρότητα και την αξιοπιστία των δημοσιευμένων μελετών οικονομικής αξιολόγησης αλλά και να εκπονούν τις δικές τους έρευνες
- μπορούν να συμμετέχουν ενεργά στη διαδικασία καθορισμού προτεραιοτήτων σε κάθε επίπεδο (νοσοκομείου, περιφέρειας), γνωρίζοντας τις υπάρχουσες τεχνικές και τη σχετική εγκυρότητα καθεμιάς

Συμμετογή-Αξιολόγηση:

Θα ζητηθεί από τους σπουδαστές να παραδώσουν τυπωμένη εργασία (όριο λέξεων: 3000) σε θέμα που θα τους δοθεί από τον διδάσκοντα (40% της συνολικής βαθμολογίας). Με τον τρόπο αυτό θα εξασφαλιστεί και η σωστή προετοιμασία τους για τις τελικές εξετάσεις. Η εργασία θα παρουσιαστεί με τη χρήση διαφανειών

Powerpoint κατά τη διάρκεια των μαθημάτων. Η επίσημη αξιολόγηση των σπουδαστών θα γίνει, ωστόσο, κυρίως μέσω γραπτών εξετάσεων (60% της συνολικής βαθμολογίας). Να σημειωθεί στο σημείο αυτό ότι οι σπουδαστές ΔΕΝ είναι υποχρεωμένοι να διαβάσουν όλες τις βιβλιογραφικές πηγές που παρατίθενται στις επόμενες σελίδες. Ο διδάσκων θα υποδείξει τις πιο σημαντικές από αυτές κατά τη διάρκεια των μαθημάτων.

Επικοινωνία με διδάσκοντα:

Μπορείτε να επικοινωνείτε μαζί μου μέσω e-mail (valetras@uom.gr, valetras@gmail.com), ή τηλεφωνικώς (2310891505, 6973808128).

Προτεινόμενο Σύγγραμμα:

Υφαντόπουλος, Ι.Ν. (2006) Τα Οικονομικά της Υγείας: Θεωρία και Πολιτική. Αθήνα: Τυπωθήτω-Γιωργος Δαρδανος. Δεν είναι ανάγκη να το αγοράσετε αφού υπάρχει στη βιβλιοθήκη.

Βασική Βιβλιογραφία:

Αλετράς, Β., Ματσαγγάνης, Μ., Νιάκας, Δ. (2002) *Θέματα Οικονομικής και Χρηματοδοτικής Διαχείρισης Υπηρεσιών Υγείας*, Τόμος Α', Ελληνικό Ανοικτό Πανεπιστήμιο, Πάτρα.

Θεοδώρου, Μ., Σαρρής, Μ., & Σούλης, Σ. (2001) *Συστήματα Υγείας*. Αθήνα: Εκδόσεις Παπαζήση.

Κοντούλη- Γείτονα, Μ. (1997) *Πολιτική και Οικονομία της Υγείας*. Αθήνα: Εξάντας.

Σούλης, Σ. (1998) *Οικονομική της Υγείας*. Αθήνα: Εκδόσεις Παπαζήση.

Σουλιώτης, Κ. (2000) *Ο ρόλος του Ιδιωτικού Τομέα στο Ελληνικό Σύστημα Υγείας*. Αθήνα: Εκδόσεις Παπαζήση.

Τούντας, Γ. (2008) *Υπηρεσίες Υγείας*. Αθήνα: Εκδόσεις Οδυσσεάς / Νέα Υγεία.

Culyer, A, Newhouse, J. (2000) *Handbook of Health Economics*, Elsevier.

Jones, A. (2006) *The Elgar Companion to Health Economics*. Cheltenham: Edward Elgar.

Drummond, M.F., O' Brien, B.J., Stoddart, G.L. & Torrance, G.W. (2002) *Μέθοδοι Οικονομικής Αξιολόγησης των Προγραμμάτων Υγείας* (Επιστημονική Επιμέλεια: Μ. Ματσαγγάνης). Αθήνα: Κριτική.

Rice, T. (2006) *Τα Οικονομικά της Υγείας σε Επανεξέταση* (Επιστημονική Επιμέλεια: Μ. Ματσαγγάνης). Αθήνα: Εκδόσεις Κριτική.

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

1. ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΣΤΑ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΑ ΤΗΣ ΥΓΕΙΑΣ

- Ορισμός των Οικονομικών της Υγείας
- Το βασικό οικονομικό πρόβλημα
- Το πρόβλημα της επιλογής και το κόστος ευκαιρίας
- Το οικονομικό κύκλωμα
- Αρχές και στόχοι των Υγειονομικών Συστημάτων
- Συστήματα Υγείας

Βιβλιογραφία:

1. Υφαντόπουλος (2003), κεφ. 2.
2. Σούλης (1998), σελ. 23-52.
3. Θεοδώρου, Σαρρής, & Σούλης (2001), κεφ. 3-6.
4. Culyer & Newhouse (2000) Introduction: the state and scope of health economics.
5. Fuchs, V. (2000) The future of health economics, *Journal of Health Economics*, 19, 141-157.
6. Phelps, C. (1995) Perspectives in health economics, *Health Economics*, 4, 335-353.

2. ΤΟ ΑΓΑΘΟ «ΦΡΟΝΤΙΔΑ ΥΓΕΙΑΣ» ΚΑΙ Η ΔΗΜΟΣΙΑ ΠΑΡΕΜΒΑΣΗ

- Υγεία και «Φροντίδα Υγείας»
- Ζήτηση για φροντίδες υγείας
- Η φροντίδα υγείας ως ιδιωτικό και ως κοινωνικό αγαθό
- Τα χαρακτηριστικά του αγαθού «φροντίδα υγείας»
  - Ασύμμετρη πληροφόρηση
  - Προκλητή ζήτηση
  - Αβεβαιότητα
  - Ασφάλιση
  - Ηθικός κίνδυνος
  - Δυσμενής επιλογή
  - Βέβαιοι και αλληλεξαρτώμενοι κίνδυνοι
  - Εξωτερικές οικονομίες
  - Μονοπώλιο
- Μορφές δημόσιας παρέμβασης
- Πρότυπα οργάνωσης του τομέα υγείας

Ενδεικτική Βιβλιογραφία:

1. Αλετράς, Ματσαγγάνης & Νιάκας (2002), κεφ. 1.
2. Υφαντόπουλος (2003), κεφ. 5.
3. Σούλης (1998), κεφ. 1.
4. Σουλιώτης (2000), κεφ. 1 & 2.
5. Θεοδώρου, Σαρρής, & Σούλης (2001), κεφ. 3.
6. Pauly M. (1988) Is medical care different? Old questions, new answers, *Journal of Health Politics, Policy & Law*, 13, 227-237.

3. ΥΓΕΙΑ ΚΑΙ ΔΑΠΑΝΕΣ ΥΓΕΙΑΣ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ ΚΑΙ ΤΗΝ ΕΥΡΩΠΗ

- Η ευρωπαϊκή πολιτική υγείας
- Πληθυσμιακή πολιτική και ανάπτυξη
- Δείκτες θνησιμότητας
- Ποιότητα ζωής
- Υγεία και ανάπτυξη

- Υγεία και ανισότητα
- Φτώχεια και υγεία στην Ε.Ε. – 15
- Δαπάνες υγείας και ανάπτυξη
- Μακρο-οικονομική σύγκλιση
- Η πρόκληση της διεύρυνσης

Ενδεικτική Βιβλιογραφία:

1. Υφαντόπουλος (2003), κεφ. 3.
2. Κοντούλη-Γείτονα (1997), κεφ. 7 & 8.
3. Σούλης (1998), κεφ. 3.
4. Θεοδώρου, Σαρρής, & Σούλης (2001), κεφ. 2.
5. Τούντας, Γ., Τριανταφύλλου, Δ., & Φρισηρας, Σ. (2000) Δείκτες Υγείας στην Ευρώπη, *Αρχαία Ελληνικής Ιατρικής*, 17(1), 89-100.
6. Τούντας και συν. (2000) Η Υγεία στην Ελλάδα. Υπουργείο Υγείας & Πρόνοιας.

4. ΠΡΟΚΛΗΤΗ ΖΗΤΗΣΗ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ ΥΓΕΙΑΣ

- Ο ιατρός ως εκπρόσωπος του ασθενούς
- Θεωρητικές προσεγγίσεις της προκλητής ζήτησης
- Δυσκολίες κατά την εμπειρική εκτίμηση του φαινομένου
- Τα ευρήματα των εμπειρικών μελετών
- Πολιτικές αναχαίτισης της προκλητής ζήτησης

Ενδεικτική Βιβλιογραφία:

1. Υφαντόπουλος (2003), κεφ. 7.
2. Μανιαδάκης, Ν., & Υφαντόπουλος, Γ. (1996) Προκλητή Ζήτηση Υπηρεσιών Υγείας, *Αρχαία Ελληνικής Ιατρικής*, 13(1), 58-68.
3. Birch, S. (1988) The Identification of Supplier-Induced Demand in a Fixed Price System of Health care Provision, *Journal of Health Economics*, 7, 129–150.

4. Stano, M. (1987) A Clarification of Theories and Evidence on Supplier-Induced Demand for Physicians' Services, *Journal of Human Resources*, 22, 611–620.
5. Wennberg, J.E., Barnes, B.A., & Zubkoff, M. (1982) Professional Uncertainty and the Problem of Supplier-Induced Demand, *Social Science & Medicine*, 16(7), 811-824.
6. McGuire T. (2000) Physician agency, *Handbook of Health Economics*, Elsevier.
7. Cromwell, J., & Mitchell, J.B. (1986) Physician Induced Demand for Surgery, *Journal of Health Economics*, 15, 293-313.
8. Evans, R.G., Parish, E.M.S., & Sully, E. (1973) Medical Productivity, Scale Effects and Demand Generation, *Canadian Journal of Economics*, 6, 376-393.
9. Feldman, R., & Sloan, F. (1988) Competition among Physicians Revised, *Journal of Health Politics, Policy & Law*, 13, 239-261.
10. Fuchs, V.R., & Hahn, J.S. (1990) How does Canada do it? A Comparison of Expenditures for Physicians' Services in the United States and Canada, *New England Journal of Medicine*, 323, 884-890.
11. Labelle, R., Stoddart, G., & Rice, T. (1994) A Re-examination of the Meaning and Importance of Supplier-Induced Demand, *Journal of Health Economics*, 13(3), 347-368.
12. Phelps, C. (1986) Induced Demand – Can we Ever Know its Extent?, *Journal of Health Economics*, 5, 355-365.
13. Reinhardt, U. (1985) The theory of Physician Induced Demand: Reflections after a Decade, *Journal of Health Economics*, 4, 187–193.
14. Rochaix, L. (1989) Information asymmetry and Search in the Market for Physicians' Services, *Journal of Health Economics*, 8, 53–54.

<p>5. ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗ ΤΩΝ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ ΥΓΕΙΑΣ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΚΕΣ ΑΝΑΧΑΙΤΙΣΗΣ ΤΟΥ ΚΟΣΤΟΥΣ Ι: Η ΠΛΕΥΡΑ ΤΟΥ ΧΡΗΣΤΗ</p>
--

- Αβεβαιότητα και ασφάλιση
- Προβλήματα ηθικού κινδύνου και προκλητής ζήτησης

- Η συμμετοχή του χρήστη στο κόστος
- Εμπειρικά ευρήματα του βαθμού περιορισμού της ζήτησης λόγω συμμετοχής
- Κριτική προσέγγιση της λύσης της συμμετοχής

Ενδεικτική Βιβλιογραφία:

1. Arrow, K. (1963) Uncertainty and the Welfare Economics of Medical Care, *The American Economic Review*, 53(5), 941-973.
2. Pauly, M.V. (1968) The Economics of Moral Hazard: Comment, *The American Economic Review*, 58(3), 531-537.
3. Manning, W.G., Newhouse, J.P., Duan, N., Keeler, E.B., & Leibowitz, A. (1987) Health Insurance and the Demand for Medical Care: Evidence from a Randomized Experiment, *The American Economic Review*, 77(3), 251-277.
4. Lohr, K.N., et al. (1986) Use of Medical Care in the Rand Health Insurance Experiment: Diagnosis- and Service-Specific Analyses in a Randomized Controlled Trial, *Medical Care*, 24(Suppl.), S1-S87. Also available from Santa Monica: RAND Corporation (Pub. no. [R-3469-HHS](#)).
5. Nyman, J (2004) Is “moral hazard” inefficient? The policy implications of a new theory. *Health Affairs* 23, 194-199.
6. Nyman, J. (2006) *The value of health insurance*. The Elgar Companion to Health Economics, Edward Elgar.
7. Nyman, J. (1999) The economics of moral hazard revisited, *Journal of Health Economics*, 18, 811-824.
8. Van de Voorde, C., Van Doorslaer E., & Schokkaert, E. (2001) Effects of Cost Sharing on Physician Utilization under Favourable Conditions for Supplier-Induced Demand, *Health Economics*, 10(5), 457-71.
9. Foxman, B., Valdez, R.B., Lohr, K.N., Goldberg, G.A., Newhouse, J.P., & Brook, R.H. (1987) The Effect of Cost Sharing on the Use of Antibiotics in Ambulatory Care: Results from a Population-based Randomized Controlled Trial, *Journal of Chronic Diseases*, 40(5), 429-37.
10. Rice, T. (1992) An Alternative Framework for Evaluating Welfare Losses in the Health care Market, *Journal of Health Economics*, 11(1), 86-92.

11. Feldman, R, & Dowd, B. (1993) What does the Demand Curve for Medical Care Measure?, *Journal of Health Economics*, 12(2), 193-200.
12. Rice, T. (1993) Demand Curves, Economists, and Desert Islands: A Response to Feldman and Dowd, *Journal of Health Economics*, 12(2), 201-204.
13. Peele, P.B. (1993) Evaluating Welfare Losses in the Health care Market, *Journal of Health Economics*, 12(2), 205-208.
14. Rice, T. (1993) A Model is Only as Good as its Assumptions: A Reply to Peele, *Journal of Health Economics*, 12(2), 209-211.

<p>6. ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗ ΤΩΝ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ ΥΓΕΙΑΣ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΚΕΣ ΑΝΑΧΑΙΤΙΣΗΣ ΤΟΥ ΚΟΣΤΟΥΣ II: Η ΠΛΕΥΡΑ ΤΩΝ ΠΡΟΜΗΘΕΥΤΩΝ</p>
--

- Το αποτυχημένο πείραμα των ΗΠΑ τη δεκαετία του '70: ανταγωνισμός με βάση παράγοντες άλλους από την τιμή
- Εναλλακτικοί μηχανισμοί αναχαίτισης του κόστους
- Περιορισμός του ανταγωνισμού μέσω της ρυθμιστικής κρατικής παρέμβασης
- Τόνωση του ανταγωνισμού με βάση τις τιμές
- Κριτική προσέγγιση των μηχανισμών
- Εμπειρικά ευρήματα που αφορούν στην αποδοτικότητα και αποτελεσματικότητα των εναλλακτικών μηχανισμών

Ενδεικτική Βιβλιογραφία:

1. Αλετράς, Ματσαγγάνης & Νιάκας (2002), κεφ. 2.
2. Κοντούλη-Γείτονα (1997), κεφ. 2, 5.
3. Σουλιώτης (2000), κεφ. 3.
4. Culyer, Maynard, & Posnett (1990), ch. 1, 7 & 9.
5. Vadoros S, Stargardt T. (2012) Reforms in the Greek pharmaceutical market during the financial crisis, *Health Policy*, 109, 1-6.
6. Niakas D. (2013) Greek economic crisis and health care reforms: correcting the wrong prescription, *International Journal of Health Services*, 43(4), 597-602.

7. Kontodimopoulos N, Kastanioti C, Thireos E, Karanikas H, Polyzos N. (2013) The contribution of generic substitution to rationalizing pharmaceutical expenditure in Greek public hospitals under recent economic crisis, *Journal of Pharmaceutical Health Services Research*, DOI 10.1111/jphs.12032.
8. Νόμος 3918: Διαρθρωτικές αλλαγές στο σύστημα υγείας και άλλες διατάξεις. Εφημερίς της Κυβερνήσεως Αρ. Φύλλου 31 2-3-2011.
9. De Ridder H, Meeus P, Segaert C. (2012) Technical assistance for ΕΟΠΥΥ. Technical Assistance in the Field of Health: Task Force Mission Report.
10. Υπουργείο Υγείας και Ομάδα Δράσης για την Ελλάδα της Ευρωπαϊκής Επιτροπής (2013) Σχέδιο Δράσης για ένα καθολικό, ενιαίο και ολοκληρωμένο σύστημα Πρωτοβάθμιας Φροντίδας Υγείας. Αθήνα.
11. Σουλιώτης Κ και συν. (2013) Βασικά σημεία πρότασης για τη μεταρρύθμιση της Πρωτοβάθμιας Φροντίδας Υγείας. Μελέτη της Επιστημονικής Επιτροπής για την Υποστήριξη της Μεταρρύθμισης της Πρωτοβάθμιας Φροντίδας Υγείας.
12. Ματσαγγάνης, Μ. (1992) Η Μεταρρύθμιση του Εθνικού Συστήματος Υγείας στη Βρετανία: Η Περίπτωση των Προϋπολογισμών Οικογενειακών Γιατρών, *Κοινωνία, Οικονομία και Υγεία*, 1(1), 41-50.
13. Νιάκας, Δ. (1996) Προτάσεις για την Εισαγωγή Οιονεί Αγορών και Διευθυνόμενου Ανταγωνισμού στην Π.Φ.Υ. στην Ελλάδα, *Πρωτοβάθμια Φροντίδα Υγείας*, 8(1), 9-22.
14. Feder, J., Hadley, J., & Zuckerman, S. (1987) How did Medicare's Prospective Payment System Affect Hospitals? *New England Journal of Medicine*, 317, 867-873.
15. Joskow, P.L. (1983) Reimbursement Policy, Cost Containment and Non-price Competition, *Journal of Health Economics*, 2, 167-174.
16. Johns, L. (1985) Selective Contracting in California, *Health Affairs*, 4, 32-48.
17. Joskow, P.L. (1980) The Effects of Competition and Regulation on Hospital Bed Supply and the Reservation Quality of the Hospital, *Bell Journal of Economics*, 11, 421-447.
18. Robinson, J., & Luft, H. (1988) Competition, Regulation and Hospital Costs 1982 to 1986, *Journal of the American Medical Association*, 260, 2676-2681.

19. Shortell, S.M., & Hughes, E.F. (1988) The Effects of Regulation, Competition and Ownership on Mortality Rates among Hospital Inpatients, *New England Journal of Medicine*, 318, 1100-1107.
20. Wyke, S., Mays, N., Street, A., Bevan, G., McLeod, H., & Goodwin, N. (2003) Should General Practitioners Purchase Health care for their Patients? The Total Purchasing Experiment in Britain, *Health Policy*, 65(3), 243-259.

<p>7. ΜΕΘΟΔΟΙ ΑΠΟΖΗΜΙΩΣΗΣ ΣΤΗΝ ΠΡΩΤΟΒΑΘΜΙΑ ΚΑΙ ΔΕΥΤΕΡΟΒΑΘΜΙΑ ΠΕΡΙΘΑΛΨΗ</p>

- Αποζημίωση του ιατρικού σώματος
  - Μισθός
  - Αμοιβή κατά πράξη
  - Κατά κεφαλή αποζημίωση
  - Σφαιρικός προϋπολογισμός
- Αποζημίωση των παραγωγών νοσοκομειακών υπηρεσιών
  - Κλειστό – ευλύγιστο – ανοικτό νοσήλιο
  - Πληρωμή κατά πράξη
  - Σφαιρικός προϋπολογισμός
  - Ομοιογενείς διαγνωστικές κατηγορίες

Ενδεικτική Βιβλιογραφία:

1. Σούλης (1998), κεφ. 6.
2. Σουλιώτης (2000), κεφ. 3.
3. Υφαντόπουλος (2003), σελ. 438-452.
4. Κοντούλη-Γείτονα (1997), κεφ. 3, 6.
5. Θεοδώρου, Σαρρής, & Σούλης (2001), κεφ. 6.
6. Polyzos N, Karanikas H, Thireos E, Kastanioti C, Kontodimopoulos N (2013) Reforming reimbursement of public hospitals in Greece during the economic crisis: Implementation of a DRG system, *Health Policy*, 109, 14-22.
7. Ματσαγγάνης, Μ. (1996) Προϋπολογισμοί Οικογενειακών Γιατρών – Είναι Δυνατή η Εφαρμογή του Θεσμού στην Ελλάδα; *Πρωτοβάθμια Φροντίδα Υγείας*, 8(1), 23-30.

8. Iverson, T., Luras, H. (2000) The effect of capitation on GP's referral decisions, *Health Economics*, 9, 199-210.
9. Krasnik, A. et al. (1990) Changing remuneration systems: effects on activity in general practice, *British Medical Journal*, 300, 1698-1701.
10. Eggleston, K. (2005) Multitasking and mixed systems for provider payment, *Journal of Health Economics*, 24, 211-223.
11. Ellis, R., McGuire, T. (1993) Supply side cost sharing in health care, *Journal of Economic Perspectives*, 7, 135-151.
12. McClellan, M. (1997) Hospital reimbursement incentives: an empirical analysis, *Journal of Economics and Management Strategy*, 6, 91-128.

<p>8. ΤΟ ΝΟΣΟΚΟΜΕΙΟ ΩΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΜΟΝΑΔΑ ΚΑΙ Η ΑΠΟΔΟΤΙΚΟΤΗΤΑ ΤΟΥ</p>

- Το νοσοκομείο ως οικονομική μονάδα: εισροές – εκροές – κόστος - ποιότητα
- Οικονομικοί στόχοι της λειτουργίας των νοσοκομείων
- Αποδοτικότητα κλίμακας
- Αποδοτικότητα εύρους δραστηριοτήτων
- Αποδοτικότητα τύπου X
- Εμπειρικές εκτιμήσεις και προτάσεις για τη χάραξη πολιτικής

Ενδεικτική Βιβλιογραφία:

1. Υφαντόπουλος (2003), κεφ. 10 & 11.
2. Τούντας (2008), κεφ. 15.
3. Aletras V, Kontodimopoulos N, Zagouldoudis A, Niakas D. (2007): The short-term effect on technical and scale efficiency of establishing Regional Health Systems and General Management in Greek NHS hospitals. *Health Policy*, 83:236-245.
4. Αλετράς, Β. (1997) Θεωρητική και Εμπειρική Ανάλυση της Αποδοτικότητας τύπου X των Νοσοκομείων του Εθνικού Συστήματος Υγείας, *Αρχαία Ελληνικής Ιατρικής*, 14(6), 662-674.
5. Aletras, V.H. (1999) A Comparison of Hospital Scale Effects in Short-run and Long-run Cost Functions, *Health Economics*, 8, 521-530.

6. Αλετράς, Β. (1998) Το Άριστο Μέγεθος των Νοσοκομείων του ΕΣΥ, *Ελληνική Ιατρική*, 64(5-6), 408-415.
7. Aletras V, Jones A, Sheldon T. (1997): Economies of scale and scope. Chapter 3 in B Ferguson, T Sheldon, J Posnett (eds.) *Concentration and choice in healthcare*. The Royal Society of Medicine Press:23-36.
8. Kontodimopoulos N, Moschovakis G, Aletras V, Niakas D. (2007): The effect of environmental factors on technical and scale efficiency of Primary Health Care Providers in Greece. *Cost Effectiveness and Resource Allocation*, 5(1):14.
9. Posnett, J. (1999) The Hospital of the Future: Is Bigger Better? Concentration in the Provision of Secondary Care, *British Medical Journal*, 319(Oct), 1063-1065.
10. Effective Healthcare Bulletin (1996) *Hospital Volume and Healthcare Outcomes Costs and Patient Access*.
11. McKee M. & Healy J. (2000) The Role of the Hospital in a Changing Environment, *Bulletin of WHO*, 78(6), 803-10.
12. Athanassopoulos, A., & Gounaris, C. (2001) Assessing the Technical and Allocative Efficiency of Hospital Operations in Greece and its Resource Allocation Implications, *European Journal of Operational Research*, 133, 416-431.
13. Propper, C., Wilson, D. (2006) The use of performance measures in health care systems, *The Elgar Companion to Health Economics*, Edward Elgar.

9. ΛΙΣΤΕΣ ΑΝΑΜΟΝΗΣ

- Αίτια δημιουργίας της λίστας αναμονής
- Πολιτικές αντιμετώπισης της λίστας αναμονής
- Εμπειρική διερεύνηση της λίστας αναμονής

Ενδεικτική Βιβλιογραφία:

1. Cullis, J., Jones, P., Propper, C. (2000) Waiting lists and medical treatment: analysis and policies, *Handbook of Health Economics*, Elsevier.

2. Hoel, M., Sæther, E. (2003) Public health care with waiting time: the role of supplementary private health care. *Journal of Health Economics*, 22, 599-616.
3. Lindsay, C., Feigenbaum, B. (1984) Rationing by waiting lists. *American Economic Review*, 74, 404-417.
4. Siciliani L., Hurst, J. (2005) Tackling excessive waiting times for elective surgery: a comparison of policies in 12 OECD countries, *Health Policy*, 72, 201-215.

<p>10. ΕΠΙΔΗΜΙΟΛΟΓΙΑ ΤΗΣ ΥΓΕΙΑΣ ΣΤΟ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ ΚΑΙ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ (Προσκεκλημένος Εισηγητής: Κ. Χρίστογλου)</p>

- Ανάλυση επιδημιολογικών στοιχείων από το ευρωπαϊκό και το ελληνικό περιβάλλον.
- Περιγραφή και ανάλυση των επιπέδων Σχεδιασμού της Πολιτικής Υγείας
- Ο Ελληνικός Χάρτης Υγείας

Ενδεικτική Βιβλιογραφία:

1. Τούντας Γ. (Επιμέλεια) (2000) Η Υγεία στην Ελλάδα. Κέντρο Μελετών Υπηρεσιών Υγείας Εργαστηρίου Υγιεινής & Επιδημιολογίας Ιατρικής Σχολής Πανεπιστημίου Αθηνών.
2. Πηγές: ΕΣΥΕ, Hellastat, Eurostat
3. <http://www.ygeianet.gov.gr/>

<p>11. ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΩΝ ΥΓΕΙΑΣ</p>

- Είδη οικονομικής αξιολόγησης
- Κριτική αποτίμηση της οικονομικής αξιολόγησης
- Ανάλυση κόστους
- Ανάλυση κόστους-αποτελεσματικότητας
- Ανάλυση κόστους-χρησιμότητας
- Ανάλυση κόστους οφέλους
- Παραδείγματα οικονομικής αξιολόγησης

Ενδεικτική βιβλιογραφία:

1. Σούλης (1998), κεφ. 7.
2. Drummond και συν. (2002), κεφ. 2-7.
3. Ματσαγγάνης, Μ. (1997) Η Οικονομική Διάσταση της Νόσου και το Κόστος των Πνευμονοπαθειών στην Ελλάδα, *Πνεύμων*, 10(1), 11-12.
4. Ματσαγγάνης, Μ., Γεωργάτου, Ν., & Μελισσηνός, Χ. (1997) Το Κόστος του Άσθματος στην Ελλάδα, *Πνεύμων*, 10(1), 40-52.
5. Ματσαγγάνης, Μ. (1995) Ποιοτικώς Αναπροσαρμοσμένα Έτη Ζωής (QALYs): Χρήσεις και Καταχρήσεις ενός Μεθοδολογικού Εργαλείου, *Κοινωνία, Οικονομία και Υγεία*, 4(3), 127-143.
6. Ματσαγγάνης, Μ., Ροκκά, Θ., Χατζηανδρέου, Ε., & Κυριόπουλος, Γ. (1995) Οικονομική Αξιολόγηση της Εκρίζωσης του Ελικοβακτηριδίου του Πυλωρού, *Κοινωνία, Οικονομία και Υγεία*, 4(3), 164-185.
7. Σταφυλάς Π, Σαραφίδης Π, Λαζαρίδης Α, Αλετράς Β, Νιάκας Δ. (2005): Φαρμακοοικονομική ανάλυση της θεραπείας της ανεπίπλεκτης αρτηριακής υπέρτασης στην Ελλάδα. *Αρτηριακή Υπέρταση*, 14(2-3):166-178.
8. Aletras V, Kontodimopoulos N, Niakas D, Vagia M, Pelteki H, Karatzoglou G, Sintonen H, Yfantopoulos J. (2008): Valuation and preliminary validation of the Greek 15D in a sample of patients with Coronary Artery Disease. *Value in Health*, DOI: 10.1111/j.1524-4733.2008.00462.x.
9. Stafilas P, Sarafidis P, Lasaridis A, Aletras V, Niakas D. (2005): An economic evaluation of the 2003 European Society of Hypertension-European Society of Cardiology guidelines for the management of arterial hypertension in Greece. *American Journal of Hypertension*, 18:1233-1240.
10. Williams, A. (1985) Economics of Coronary Artery Bypass Grafting, *British Medical Journal*, 291, 326-329.
11. Russel, I.T., Devlin, H.B., Fell, M., Glass, N.J., & Newell, D.J. (1977) Day case Surgery for Hernias and Haemorrhoids: A Clinical, Social, and Economic Evaluation, *The Lancet*, 16, 844-847.

12. ΚΑΘΟΡΙΣΜΟΣ ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΩΝ ΣΤΟΝ ΤΟΜΕΑ ΤΗΣ ΥΓΕΙΑΣ

- Η οικονομική προσέγγιση του καθορισμού προτεραιοτήτων

- Σιωπηρός καθορισμός προτεραιοτήτων
- Προσέγγιση της αξιολόγησης των αναγκών
- Προϋπολογισμοί προγραμμάτων υγείας και οριακή ανάλυση
- Πίνακες κατάταξης με βάση τα QALYs

Ενδεικτική Βιβλιογραφία::

1. Segal, L., & Chen, Y. (2001) *Priority Setting for Health. A Critique of Alternative Models*, Centre for Health Program Evaluation, Research Report 22, Health Economics Unit, Monash University, West Heidelberg, Victoria.
2. Shell, A., Gerard, K., & Donaldson, C. (1987) Cost of Illness Studies: An Aid to Decision-Making?, *Health Policy*, 8, 317-323.
3. Wiseman, V., & Mooney, G. (1998) Burden of Illness Estimates for Priority Setting: A Debate Revisited, *Health Policy*, 43, 243-251.
4. Peacock, S., & Edwards, D. (1997) *Setting Priorities in South Australian Community Health I: The Mental Health Budget*, Centre for Health Program Evaluation, Research Report 13, Health Economics Unit, Monash University, West Heidelberg, Victoria.
5. Peacock, S., Richardson, J., & Carter, R. (1997) *Setting Priorities in South Australian Community Health II: Marginal Analysis of Mental Health Services*, Centre for Health Program Evaluation, Research Report 14, Health Economics Unit, Monash University, West Heidelberg, Victoria.
6. Edwards, D., Peacock, S. & Carter R., (1998) *Setting priorities in South Australian Community Health III: Regional Applications of Program Budgeting and Marginal Analysis*, Centre for Health Program Evaluation, Research Report 15, Health Economics Unit, Monash University, West Heidelberg, Victoria.
7. Peacock S, (1998) *An Evaluation of Program Budgeting and Marginal Analysis Applied in South Australian Hospitals*, Centre for Health Program Evaluation, Research Report 16, Health Economics Unit, Monash University, West Heidelberg, Victoria.
8. Harris, A., Cumming, R., Watts, J., Ebeling, P., & Crowley, S. (1998) *The burden of illness and the cost of osteoporosis in Australia*, Centre for Health

Program Evaluation, Technical Report 8, Health Economics Unit, Monash University, West Heidelberg, Victoria.

9. Mitton, C.R., & Donaldson, C. (2003) Setting Priorities and Allocating Resources in Health Regions: Lessons from a Project Evaluating Program Budgeting and Marginal Analysis (PBMA), *Health Policy*, 64(3), 335-348.